

Brusel 4. prosince 2023
(OR. en)

16336/23

CT 193
ENFOPOL 531
COTER 236
JAI 1613
COPEN 432

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Datum: 4. prosince 2023

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 15407/23

Předmět: Závěry Rady o zlepšení podpory a uznání obětí terorismu
– *závěry Rady (4. prosince 2023)*

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o zlepšení podpory a uznání obětí terorismu, které schválila Rada pro spravedlnost a vnitřní věci na svém 3 992. zasedání, konaném dne 4. prosince 2023.

ZÁVĚRY RADY

o zlepšení podpory a uznání obětí terorismu

ZDŮRAŽŇUJÍC, že terorismus je i nadále kritickou celosvětovou hrozbou, představuje jedno z nejzávažnějších porušení hodnot Evropské unie a ohrožuje základní demokratické zásady, jako je dodržování lidských práv, právní stát a sociální soudržnost;

MAJÍC NA PAMĚTI, že k boji proti terorismu se musí přistupovat nejen z hlediska bezpečnosti, ale že členské státy musejí tím, že se zaměří rovněž na přímo postižené osoby, zajistit komplexní reakci na potřeby obětí terorismu, neboť uspokojení jejich potřeb není pouze morální povinností, ale i otázkou plnění právních závazků vyplývajících z mezinárodního práva a práva EU;

BEROUC V ÚVAHU skutečnost, že směrnice o právech obětí¹ zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a uznává, že oběti terorismu potřebují zvláštní pozornost, podporu a ochranu s ohledem na zvláštní povahu trestného činu, dále navrhovanou revizi směrnice o právech obětí², jejímž cílem je výrazněji posílit práva obětí trestného činu v EU, včetně práv obětí terorismu, směrnicí o boji proti terorismu³, která obsahuje zvláštní ustanovení věnovaná obětem terorismu a stanoví, že členské státy zajistí, aby jako doplněk k obecným službám podpory pro oběti nebo jako jejich nedílná součást byly zavedeny služby podpory zaměřené na zvláštní potřeby obětí terorismu a aby tyto služby byly k dispozici bezprostředně po teroristickém útoku a po nezbytně dlouhou dobu;

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

² Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (dokument 11840/23).

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu (Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6).

BEROUC NA VĚDOMÍ, že Rada ve svých závěrech o obětech terorismu, přijatých dne 4. června 2018⁴, vyzvala členské státy, aby určily vnitrostátní kontaktní místo odpovědné za poskytování informací o dostupné podpoře, pomoci, ochraně a systému odškodňování obětí s cílem usnadnit rychlou výměnu informací a pomoc v případě teroristického útoku;

OCEŇUJÍC iniciativy EU zaměřené na podporu a zapojení obětí terorismu, jako je strategie EU v oblasti práv obětí (2020–2025), přijatá v červnu 2020, která se vztahuje na všechny oběti všech trestných činů, přičemž zvláštní pozornost je věnována nejzranitelnějším obětem, Protiteroristická agenda, předložená Komisí v prosinci 2020, která vyzývá k posílení podpory pro oběti terorismu, síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci (RAN), jejímž prostřednictvím Komise od roku 2011 podporuje oběti terorismu, zejména v rámci specializované Pracovní skupiny pro oběti terorismu (RAN VoT), platforma EU pro práva obětí, která předpokládá horizontálnější přístup k právům obětí, včetně práv obětí terorismu, díky tomu, že vůbec poprvé spojuje všechny aktéry na úrovni EU relevantní pro práva obětí, a odborné centrum EU pro oběti terorismu (EU CVT), které zřídila Evropská komise s cílem nabízet odborné znalosti, pokyny a podporu vnitrostátním orgánům a subjektům poskytujícím pomoc obětem;

UZNÁVAJÍC úspěch centra EU CVT ve fázi pilotního projektu a BEROUC NA VĚDOMÍ rozhodnutí Komise pokračovat novou dvouletou fází s možností prodloužení o další dva roky;

VĚDOMA SI, že ne všechny členské státy byly na svém území postiženy teroristickými útoky nebo mají rezidenty, kteří se stali obětmi terorismu v jiných zemích, a že proto opodstatněně nemají zvláštní úpravu týkající se obětí terorismu;

⁴ Dokument 9719/18.

ZDŮRAŽŇUJÍC, že současný fenomén terorismu má globální a nadnárodní rozměr a vyžaduje, aby byly všechny členské státy připraveny v případě, že na jejich území dojde k teroristickému útoku nebo takový útok postihne jejich rezidenty. Měla by být přijata proveditelná a účinná řešení, aby se docílilo odpovídající připravenosti a reakce v celé Evropské unii;

BEROUC V ÚVAHU, že ve zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě na základě čl. 29 odst. 2 směrnice o boji proti terorismu⁵ byl učiněn závěr, že i přes celkový dopad směrnice existují nedostatky v provedení zvláštních ustanovení pro oběti terorismu, které by mohly mít dopad na přeshraniční oběti terorismu, které nedostávají pomoc nebo podporu přizpůsobenou jejich specifickým potřebám;

KONSTATUJÍC, že ne všechny členské státy určily jednotné kontaktní místo v souladu se závěry Rady o obětech terorismu;

BEROUC NA VĚDOMÍ zřízení jednotných kontaktních míst pro oběti terorismu jako zvláštní sítě v rámci evropské sítě pro práva obětí;

KONSTATUJÍC, že kromě toho, že je třeba, aby členské státy měly určené jednotné kontaktní místo, které může obětem terorismu usnadnit přístup k pomoci, by měly být v nezávazném operačním protokolu stanoveny osvědčené postupy a doporučení pro spolupráci a součinnost jednotných kontaktních míst v případě teroristického útoku, jehož důsledkem jsou přeshraniční oběti. Síť jednotných kontaktních míst vypracovala nezávazný dokument nazvaný „Operační protokol pro síť jednotných kontaktních míst pro oběti terorismu“⁶, který může s přihlédnutím k rozdílným vnitrostátním podmínkám členských států přispět k tomu, aby těmto obětem byla poskytnuta pomoc, podpora, ochrana a finanční odškodnění v souladu s evropskými právními předpisy;

⁵ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě na základě čl. 29 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV (dokument 13478/1/21 REV 1 + ADD 1 + COR 1).

⁶ Dokument 14763/23.

ZDŮRAŽŇUJÍC, že politický a celkový společenský aspekt teroristických útoků s sebou přináší potřebu uznání a připomínání si obětí terorismu, které jsou základem procesu zotavení obětí jako jednotlivců a členů komunity, podpory sociální soudržnosti a obrany demokratických hodnot. Je nezbytné, aby členské státy uchovávaly památku obětí terorismu jako akt spravedlnosti i jako nástroj sociální delegitimizace terorismu a násilného extremismu;

UZNÁVAJÍC, že oběti terorismu by měly hrát v těchto politikách připomínání událostí ústřední úlohu, a zejména by se měly podílet na zvyšování povědomí o teroristickém násilí prostřednictvím svých svědectví, neboť jejich hlasy jsou mocným nástrojem ke zvýšení povědomí o důsledcích terorismu a násilného extremismu pro člověka.

ZDŮRAŽŇUJÍC přínos občanské společnosti a organizací obětí při poskytování podpory obětem terorismu, při upozorňování na různé problémy, jimž čelí, a pro politiky připomínání událostí a delegitimizaci terorismu a násilného extremismu.

ČLENSKÉ STÁTY SE VYZÝVAJÍ, ABY

SI BYLY VĚDOMY toho, že v případě teroristického útoku je třeba být připraven, a je tudíž třeba určit jednotné kontaktní místo pro oběti terorismu s cílem usnadnit výkon práv přeshraničních obětí a přispět k účinné spolupráci mezi všemi členskými státy;

VYBÍZELY svá vnitrostátní jednotná kontaktní místa k vlastní propagaci s cílem zajistit, že budou známa zúčastněným orgánům na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, a aby se zavázaly k tomu, že budou průběžně aktualizovat seznam kontaktních míst evropské sítě pro práva obětí;

ZVÁŽILY provádění osvědčených postupů a doporučení obsažených v „Operačním protokolu sítě jednotných kontaktních míst pro oběti terorismu“ a plně přitom dodržovaly vnitrostátní právní předpisy a respektovaly specifickou situaci členských států;

PODPOŘILY rychlé přijetí cílené revize směrnice o právech obětí, jejímž cílem je zajistit, aby oběti trestného činu, včetně obětí terorismu, mohly v EU plně požívat svých práv;

PODPOŘILY přijetí opatření k zajištění uznání a respektování obětí terorismu tím, že budou podporovat odbornou přípravu odborníků, kteří se jim věnují, a přitahovat pozornost sdělovacích prostředků k zacházení s oběťmi a podporovat přístup, v jehož rámci budou přání a příspěvky obětí náležitě zohledňovány při vzpomínkových akcích;

ZOHLEDŇOVALY SKUTEČNOST, že hlasy obětí terorismu a jejich svědectví zvyšují povědomí o důsledcích terorismu a násilného extremismu pro člověka, a měly by proto být zohledňovány v programech a strategiích členských států pro předcházení násilné radikalizaci;

PROSAZOVALY politiky připomínání památky obětí terorismu podle zvyklostí a postupů jednotlivých členských států, aby nebyli zapomenuti ti, kdo přišli o život nebo utrpěli tělesná či psychická zranění nebo jejichž svoboda byla obětována v důsledku teroristického fanatismu, a tyto politiky mohou být rovněž použity jako nástroj k předcházení násilné radikalizaci;

ZVÁŽILY, jakým způsobem lze usnadnit výměnu informací o přeshraničních obětech v nejlepším zájmu obětí.

KOMISE SE ŽÁDÁ, ABY:

PODPOROVALA spolupráci mezi členskými státy, stávajícími strukturami EU a občanskou společností s cílem poskytovat účinnou podporu obětem teroristických útoků, a to jak bezprostředně po nich, tak i v následné fázi;

ZAJISTILA další fungování centra EU CVT a rozšiřování rozsahu jeho činnosti tak, aby mohlo zaujmout praktičtější přístup k podpoře členských států, zejména těch nejméně připravených, v případě, že jsou postiženy teroristickým útokem, a aby současně usnadňovala nová partnerství s mezinárodními organizacemi a třetími zeměmi;

PODPOROVALA fungování sítě jednotných kontaktních míst pro oběti terorismu v rámci evropské sítě pro práva obětí tím, že bude organizovat účinnou, operativní spolupráci mezi jednotnými kontaktními místy členských států;

v úzké spolupráci se sdruženími obětí POKRAČOVALA v pořádání každoročního Evropského dne památky obětí terorismu jako aktu připomenutí i odolnosti;

ZAJISTILA, aby hlasy obětí terorismu a osob, které terorismus přežily, byly součástí činnosti rozvíjené v rámci Znalostního centra EU pro prevenci radikalizace, která má být zahájena v roce 2024.
